

kaydetmekte ve kendisinden Ümmî Sinan Sultan diye söz etmektedir (*Seyahatnâme*, IX, 280, 281). Özellikle bu iki kayıttan Ümmî Sinan adlandırmasının daha doğru olacağı anlaşılmaktadır. Ailesi ve öğrenim durumu hakkında bilgi yoktur. Son yıllarda yapılan bazı çalışmalarda Elmalı'da tekke ile medreseyi birlikte yürüttüğü ileri sürülmekteyse de (meselâ bk. Ekiz, *Dünden Bugüne Elmalı*, s. 148) eski kaynaklarda Elmalı'da böyle bir medreseden söz edilmemektedir. Bir medreseye devam ettiği ya da medresede ders verip vermediği bilinmemektedir. Niyâzî-i Mısırî gibi bir sûfinin Uşak'ta kendisine intisap ederek onunla birlikte Elmalı'ya gittiği ve 1647-1656 yılları arasında yanında kalıp ondan seyrüsülûkünü tamamladığı bilinmektedir. Bu da onun bir sûfî olarak devrinde geniş bir çevreyi etkisi altına aldığını göstermektedir. Halvetiyye'nin Ahmediyye kolunun kurucusu Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin'in halifelerinden Abdülvehhâb (Vehhâb) Ümmî'nin halifesi Eroğlu Nûrî'ye (ö. 1012/1603) intisap ederek hilâfet alan Ümmî Sinan'ın şöhretinin saray çevrelerine kadar ulaştığı, devlet ricâlinin isteğiyle oğullarından birini halifesi Niyâzî-i Mısırî ile İstanbul'a gönderdiği rivayet edilmektedir (Mustafa Lutfî, s. 17). Niyâzî-i Mısırî'nin *Mevâidü'l-irfân* adlı eserini istinsah eden halifesi Mustafa Efendi, Ümmî Sinan'ın Eroğlu Nûrî'nin vefatı üzerine fûrât esmâsını Denizlili Mazharî (Mazhar) Sultan'dan tamamladığını ve daha sonra hilâfet makamına geçtiğini söyler (*Mawaidu'l-irfân*, s. 95). Divanında Abdülvehhâb Ümmî'nin halifelerinden olduğu anlaşılan Mazharî Sultan'ın metheden iki şiiri bulunmaktadır.

Niyâzî-i Mısırî, Ümmî Sinan'dan övgüyle bahseder, mürşid-i kâmil olduğunu, âyet ve hadislerin esrarını bildiğini söyler. Halifelerinden Şeyh Muslihuddîn Mustafa Uşşâkî, Gülaboğlu Mehmed Askerî, Uşaklı Ahmed Matlaî, Çavdaroğlu Müftî Derviş gibi mutasavvîf şairler de onu "kâmil bir mürşid, zamanın kutbu, velâyet tahtının sultanı, mârifet kânının ummanı" gibi sıfatlarla methetmiştir. Hüseyin Vassâf'ın isimlerini kaydettiği Kâşif ve Suphi Hasan efendilerin de Ümmî Sinan'ın halifeleri arasında yer aldığı anlaşılmaktadır. Başta Niyâzî-i Mısırî olmak üzere Uşşâkî, Askerî, Matlaî gibi müntesiplerinin Ümmî Sinan'dan hilâfet almaları, Antalya ve Elmalı'nın yanı sıra Afyon, Denizli, Uşak, Kütahya gibi şehirlerde tanınıp sevilmesinde ve adının yayılmasında etkili olmuştur. Ayrıca bazı ilâhilerinin çeşitli mecmualarda bu-

lunması ve bir kısmının bestelenmesi (*İlahi Mecmuası*, vr. 13^b, 21^b; *Mecmûa-i İlahiyyât*, vr. 42^b) onun şiirlerinin değişik meclislerde okunageldiğini göstermektedir. Hz. İsmâ ve Mehdi olduğuna şahitlik etmesini istediğinden Niyâzî-i Mısırî ile arası açılan Halvetî-Sivâsî şeyhi Mehmed Nazmi Efendi'nin onun hakkında ağır sözler sarfettiğinden sonra Yiğitbaşı kolu şeyhleri Tâlib Ümmî, Eroğlu Nûrî ve Ümmî Sinan'ın cahil ve Şeyh Bedreddin itikadında olduklarını söylemesinin (*Hediyetü'l-ihvân*, vr. 81^{a-b}) ne derece gerçeği yansıttığı tartışmalıdır. 25 Cemâziyelâhîr 1067'de (10 Nisan 1657) vefat eden Ümmî Sinan'ın mezarı Elmalı'da kendi adını taşıyan caminin bitişiğindeki türbededir. 1926'da yıkılan cami ve türbe 1959'da yeniden yapılmıştır. Ümmî Sinan'ın Süleyman ve Selâmi Halil adlarında iki oğlu vardır. Babalarından eğitim alan ve her ikisi de şair olan oğulları şiirlerinde "Hakîrî" ve "Selâmi" mahlaslarını kullanmıştır. Ümmî Sinan ile Halvetiyye'nin Sinâniyye kolunun kurucusu İbrâhim Ümmî Sinan (ö. 976/1568) eski ve yeni kaynaklarda birbirine karıştırılmıştır. Bu durum şiirleri için de söz konusudur. Meselâ *İstanbul Kitaplıkları Yazma Divanlar Kataloğu*'nda (İÜ Ktp., TY, nr. 512; Beyazıt Devlet Ktp., nr. 3356) ona ait divan nüshaları İbrâhim Ümmî Sinan adına kaydedilmiştir.

Eserleri. 1. Kutbü'l-meânî. Yedi bölümden oluşan devriye türündeki bu mensur eser "insanın âlem-i ervâhtan âlem-i süffîye ne tarikile nüzûl edip ne tarikile urûc edeceğini beyan etmek" için yazılmıştır (vr. 64^b). Tek nüshası bulunan eser üzerine (İzmir Millî Ktp., nr. 2011/5, vr. 63^b-74^a) yüksek lisans çalışması yapılmıştır (Mehmet Erdem, *Sinan Ümmî ve Kutbü'l-meânî İsimli Risalesi Üzerine Bir İnceleme*, 1997, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi). **2. Divan.** Eserde tevhid, münâcât, na't-istişfâ, methiye, mersiye, nasihatnâme, silsilenâme, devriye ve şathiye türünde 145'i aruzla toplam 200 şiir vardır. Ümmî Sinan birçok mutasavvîf şair gibi şiirlerini irşad vasıtası olarak kullanmış, zaman zaman öğütler vermiştir. Ayrıca çağındaki aksaklıkları, bozuklukları eleştirmekten geri durmamış, bunun için müstakil bir şiir yazmıştır (*Ümmî Sinan Divanı*, s. 239). Bu da onun toplumun dertleriyle ilgilendiğini göstermektedir. İstanbul'da basılan divanın (1299) dört yazma nüshası esas alınarak A. Azmi Bilgin tarafından tenkitli neşri yapılmıştır (bk. bibl.).

BİBLİYOGRAFYA :

Ümmî Sinan Divanı: İnceleme-Metin (haz. A. Azmi Bilgin), İstanbul 2000; Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, IX, 280-281; Niyâzî-i Mısırî, *Mawaidu'l-irfân: İrfan Sofraları* (trc. Süleyman Ateş), Ankara 1971, s. 95; Mehmed Nazmi Efendi, *Hediyetü'l-ihvân*, İÜ Ktp., TY, nr. 1604, vr. 81^{a-b}; Bellîğ, *Güldeste*, s. 188-192; Şeyhî, *Vekâyiü'l-fuzalâ*, III, 123; Hüseyin Ayvansarâyî, *Vefeyât*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 1375, vr. 46^a; Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin, *Mecelletü'n-nişâb*, Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 628, vr. 260^a; a.m.f., *Meşâyihnâme-i İslâm*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 176/1, vr. 5^a-6^a; Harîrîzâde, *Tibyan*, III, vr. 130^a-134^a; Mustafa Lutfî, *Tuhfetü'l-asrî fi menâkibi'l-Mısırî*, Bursa 1309, s. 10-21; *Osmanlı Müellifleri*, I, 85; Süleyman Fikri, *Antalya Livâsî Târîhi*, İstanbul 1338r./1340, s. 187-191; Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ* (haz. Mehmet Akkuş – Ali Yılmaz), İstanbul 2006, III, 98; *İlahî Mecmuası*, Mevlânâ Müzesi Abdülbaki Gölpinarlı Ktp., nr. 1656, vr. 3^a, 13^b, 21^b; *Mecmûa-i İlahiyyât*, Süleymaniye Ktp., Ali Nihat Tarlan, nr. 61, vr. 42^b; TYDK, I, nr. 61, s. 153; Abdullah Ekiz, *Sinan Ümmî ve Ahfadı*, Ankara 1962; a.m.f., *Dünden Bugüne Elmalı*, [baskı yeri yok] 2001, s. 148; Cemâl Kurnaz – Mustafa Tatcı, *Ümmî Sinan: Hayatı ve Şiirleri*, Ankara 1998; *TÜYATOK*, 111/07, nr. 2031, s. 185; Mustafa Tatcı, *Elmalı'nın Canları*, İstanbul 2008, s. 211-225; Hamit Dikmen, "Elmalılı Şeyh Yusuf Ümmî Sinan Efendi", *Erdem* (Ayдын Sayılı özel sayısı-II), IX/26, Ankara 1996, s. 643-649; A. Azmi Bilgin, "Ümmî Sinan'ın Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Eserleri", *TDED*, XXIX (2000), s. 13-30; Kenan Erdoğan, "Yunus Yolunda İki Şair", *Osm.Ar.*, sy. 26 (2005), s. 265-269.

A. AZMİ BİLGİN

ÜMMÎ SİNAN HÂFİZİ

(bk. ABDÜLLATİF EFENDİ, *Sütçüzâde*.)

ÜMMÎ SİNAN TEKKESİ

İstanbul'da
Eyüp ve Şehremini'de bulunan
iki Halvetî-Sinâni tekkesi.

Eyüp Ümmî Sinan Tekkesi. Eyüp ilçesinde Dügmeçiler mahallesi Ümmî Sinan sokağında yer almaktadır. Halvetiyye tarikâtının Sinâniyye kolunun piri İbrâhim Ümmî Sinan'ın (ö. 976/1568) kabrini barındıran ve bu sebeple pîr makamı olarak kabul edilen tekke Ümmî Sinan'ın sağlığında halifelerinden Nasuh Efendi tarafından kurulmuştur. İlk yapı muhtemelen küçük bir zâviye niteliğindedir ve kâgir duvarlı, çatılı bir tevhidhâne ile buna bağlı bazı müştemilâttan ve bir çeşmeden ibaretti. Ümmî Sinan'ın vefatını müteakip tevhidhânenin mihrap duvarının önüne bir türbe inşa edilmiş, zamanla türbenin güney ve batı yönlerinde küçük bir hazire teşekkül etmiştir. Tevhidhâne-türbe binası II. Mahmud tarafından 1826-1839 yılları arasında temelleri korunarak yenilenmiş,

ÜMMİ SİNAN TEKKESİ

Ümmî Sinan Tekkesi'nin ilk inşasından günümüze ulaşan çeşme

tevhidhânenin doğu yönüne küçük bir hünkâr dairesi ve mahfili ilâve edilmiştir. XIX. yüzyılın son çeyreğinde II. Abdülhamid'in ve tekke mensubu bazı kişilerin yardımlarıyla bütün binalar esaslı bir onarımdan geçirilmiş, bu arada harem ve selâmlık bölümleri yeni baştan yapılmıştır. Tekkelerin kapatılmasından sonra harem ve selâmlık bölümleri son postnişin Şeyh Yahyâ Galib (Kargı) Efendi'nin (ö. 1942) ailesi tarafından ikametgâh şeklinde kullanılmış, tekke bu sayede harap olmaktan kurtulmuştur. 1980'de bazı hayır sahipleri tarafından tamir ettirilen tevhidhâne-türbe özgün ayrıntılarıyla bir müze gibi korunmakta, selâmlıkta tasavvuf mûsikisi çalışmaları yapılmaktadır.

Tekke arsası doğuda Ümmî Sinan sokağı, diğer yönlerde komşu parsellerle sınırlıdır. Kuzey sınırını bir istinat duvarı teşkil etmektedir. Cümle kapısı doğuda yer almakta, karşısında çeşme görülmektedir. Kapının güneyinde harem, tevhidhâne ve türbe bölümlerini barındıran esas bina yer alır. Halen mevcut olmayan hünkâr kasrının sokağın doğu yakasında bulunduğu ve üzeri camekânlı ya da pencere ile tevhidhânenin doğu kesiminde üst kattaki hünkâr mahfiline bağlandığı bilinmektedir. Arsanın güneybatı köşesinde bağımsız selâmlık binası yer almakta, hazîre dışında kalan kısmı asırlık

ağaçların gölgelediği bir bahçe, güneydeki bir bölümü de bostan olarak değerlendirilmektedir. Cümle kapısı ile çeşme tekkenin ilk inşa edildiği devirden günümüze kadar gelebilmiş öğelerdir. Tekkenin ilk yapısında tevhidhânenin sokağa bakan doğu duvarı üzerinde tuğladan sağır bir sivri kemerin içinde bulunan çeşme II. Mahmud dönemindeki yenileme sırasında şimdiki yerine nakledilmiştir. Kitâbesiz olan her iki yapı da kesme küfeki taşından örülmüştür. Cümle kapısı kaval silmeli dikdörtgen bir çerçeve içinde bulunan basık bir kemere sahiptir. Çeşmede de kaval silmelerin teşkil ettiği bir çerçeve içinde kilit taşı "mühr-i Süleyman" kabartması ile süslü bir sivri kemer görülmektedir.

Tevhidhâne, türbe, harem ve mutfağın yer aldığı esas bina değişik malzemeye ve inşaat özelliklerine sahip, farklı dönemlerde yapılmış üç ana bölümden meydana gelmektedir. Kuzeyde yer alan ve batı yönünde kitleden dışarıya taşan iki katlı ahşap kanat giriş taşılığını, harem ve mutfağı barındırmaktadır. Bunun güneyinde bulunan ve yapı grubunun çekirdeğini oluşturan tevhidhâne 12 x 11,5 m. boyutlarındadır. Güney ve doğu yönünde 85 cm. kalınlığındaki kâgir duvarların alt kesitlerinde ilk inşa döneminden kalma almaşık örgü sokak üzerindeki doğu cephesinin sıvandığı son restorasyona kadar görülebiliyordu. Haremle ortak olan kuzey duvarı ile batı duvarı ahşaptır. En güneydeki kâgir duvarlı türbe kısmı 10 x 7,25 m. boyutlarındadır. Bu üç ana bölüm arazinin eğimine uyularak farklı kotlarda inşa edilmiş ve kırma çatılarla örtülmüştür.

Yapının esas girişi kuzey yönünde bahçeye açılmakta, buradan dikdörtgen planlı, zemini iki kademeye ayrılan bir dikdörtgen taşılığa girilmektedir. Taşılığın güneyinde tevhidhânenin kapısı, batı yönünde

hareme açılan ve şeyh efendi için harem-tevhidhâne bağlantısını sağlayan bir kapı ile pencere, doğu yönünde "paşa odası" denilen mekâna ait yine bir kapı ile pencere açılmıştır. Kareye yakın dikdörtgen planlı (10,75 x 10,25 m.) tevhidhânenin Ümmî Sinan sokağı üzerindeki doğu duvarında iki pencere bulunmaktadır. Bunların içleri şevlidir ve atlarında sağır basık kemerler yer alır. Türbe ile ortak olan güney duvarının doğu köşesindeki kapıdan sekiz basamakla türbeye inilir. Bu duvarın ortasında yarım daire planlı mihrap hücresi mevcuttur. Mihrabın sağında ve solunda türbeye bakan birer pencere, ayrıca bu güney duvarının türbeden ileriye taşan batı ucunda bir pencere açılmış, batı duvarı ise hazîreye bakan üç pencere ile donatılmıştır.

Tevhidhâne meydanı 7,5 x 6,5 m. boyutlarında olup kuzey, batı ve doğu yönlerinde erkek seyircilere mahsus mahfillerle çevrilmiştir. Zeminleri bir seviye yükseltile mahfillerin sınır çizgisinde, üst kattaki kadınlar mahfilini taşıyan sekiz adet sekizgen kesitli ahşap sütun sıralanmaktadır. Sütunların üst hizasında ve yanlarda küçük ahşap konsollar görülür. Mahfillerin güneybatı köşesinde bir kürsü vardır. Kadınlar mahfili ikisi güneye, biri batıya açılan üç adet pencere ile aydınlatılmakta, kuzey kanadının ortasında iki sütun arasında kalan kısmı yarım daire planlı bir çıkma yapmaktadır. Sütunların arası zeminden tavana kadar ahşap kafeslerle kapatılmıştır. Mahfillerin kuzey kanadı sütunların hizasında kafeslerle bölünerek bağımsız girişleri olan üç bölüme ayrılmış, bu arada doğu kanadı kafesli bir bölümle sınırlandırılmıştır. II. Mahmud döneminde eklenen hünkâr mahfili ile buna bağlı hünkâr dairesi günümüze ulaşmıştır.

Ümmî Sinan
Tekkesi
Mescid-
Tevhidhânesi -
Eyüp /
İstanbul

İbrahim Ümmî Sinan'ın sandukası

Türbe 8,25 x 6,25 m. boyutlarında hafif yamuk planlı bir iç alana sahiptir. Ahşap tavanı son restorasyonda betona çevrilmiştir. Kuzey duvarında tevhidhâneye açılan kapı ile iki pencereden başka ikisi batı, üçü güney, biri doğu yönüne bakan altı adet pencere daha vardır. Dışarıdan dikdörtgen açıklıklı sövelerle çevrilen pencereler içeriden sepet kulpu kemerlerle donatılmıştır. Ümmî Sinan sokağına bakan bir niyaz penceresi niteliğindeki doğu penceresi dışarıdan çift kademeli mermer pilastırlarla kuşatılmış, sepet kulpu biçiminde kemerlerle süslenmiştir. Niyaz penceresinin üstünde günümüze ulaşmamış bir levhada şu beytin yazılı olduğu bilinmektedir: “Mürîd-i râh-ı Hakk'a kiblegâh-ı âşıkandır bu / Edeple gir gözün aç türbe-i Ümmî Sinan'dır bu”. Türbede ikisi Nasuh Efendi ile Ümmî Sinan'a ait toplam on iki ahşap sanduka yer alır. Pîrin sandukası diğerlerinden daha büyük olup üstü yarım silindirik biçimindedir. Sandukayı kuşatan empire üslûbunda ahşap parmaklığın köşelerine minyatür boyutlarda Sinânî taçları kondurulmuştur.

Yapıda ilginç süsleme öğelerinin başında ana giriş kapısının saçağında ve tevhidhâne tavanının ortasında bulunan tavan göbekleri gelmektedir. Birincisi ufak, diğeri nisbeten büyük olan bu göbeklerde Sinânî tacının tepeliğinden çıkan güneş ışınları tasvir edilmiştir. Geç devir tekkelelerinde görülen tarikat sembollerini mimari süslemede kullanma eğilimiyle II. Mahmud döneminin empire üslûbuna bağlanan bu öğelerin üçüncü bir benzeri türbe tavanında yer almaktaydı. Duvarlarda herhangi bir bezeme yoktur. Ancak son tairat sırasında mihrap nişinde II. Mahmud dönemindeki yenilemeye ait empire üslûbundaki kalem işi bezemeler ortaya

çıkartılmıştır. Pastel renklerle kavsara kısmına perde kıvrımları, nişin çevresinde küçük yapraklardan oluşan bir kuşak, ortaya da kandil motifi resmedilmiştir. Giriş taşığının batısındaki harem bölümü tevhidhâneye bitişik bağımsız bir mesken gibi tasarlanmıştır. Batı cephesinde bahçeye açılan bir kapı ile donatılan harem zemin katında birbirleriyle bağlantılı iki oda ile mutfak, üst katında doğu-batı doğrultusunda uzanan bir koridor üzerinde beş adet oda sıralanmaktadır. Taşığın doğusundaki paşa odası, II. Abdülhamid dönemi ricâlinden tekkeye mensup bir paşanın buraya geldiği zaman dinlendiği ve şeyh efendi ile sohbet ettiği mekândır. Bağımsız bir ahşap mesken niteliğindeki selâmlık binası kible doğrultusunda gelişen iki katlı bir kanatla buna dik açı ile birleşen büyük boyutlu şeyh odasından meydana gelir.

BİBLİYOGRAFYA :

Hâlen Âsitâne-i Aliyyede ve Civarında Vâki Olan Dergâh ve Zevâyâ ve Mahall-i Zikrullah, İstanbul Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, nr. 1825, sıra nr. 78; *İstanbul Tekkeleri Listesi*, TSMA, nr. E. 1772, 3333, sıra nr. 110; *İstanbul Tekkeleri Listesi*, Süleymaniye Ktp., Zühdü Bey, nr. 489, vr. 4^b; *Melekpaşazâde Kadri Bey, Hankahnâme*, Süleymaniye Ktp., Nuri Arlasez, nr. 36, vr. 7^b; *Âsitâne Tekkeleri*, s. 13; *Bandırmalızâde, Mecmûa-i Tekâyâ*, İstanbul 1307, s. 11; *1328 Senesi İstanbul Beldesi İhsâiyât Mecmuası*, İstanbul 1329, s. 22; M. Halit Bayrı, *İstanbul Folkloru*, İstanbul 1972, s. 175; M. Baha Tanman, “Relations entre les semahane et les türbes dans les tekkes d'Istanbul”, *Ars Turcica: Akten des VI. Internationalen Kongresses für Türkische Kunst* (ed. K. Kreiser), München 1987, s. 316; a.mlf., “Settings for the Veneration of Saints”, *The Dervish Lodge: Architecture, Art and Sufism in Ottoman Turkey* (ed. R. Lifchez), Berkeley 1992, s. 149-151; a.mlf., “Osmanlı Mimarisinde Tarikat Yapıları / Tekkeler”, *Türkler* (nşr. Hasan Celal Güzel v.dğr.), Ankara 2002, XII, 158; a.mlf., “Osmanlı Dönemi Tarikat Yapılarında Süfi İnançlarının ve Simgelerinin Yansıması”, *Sanat ve İnanç* (haz. Banu Mahir – Hâlenur Kâti-poğlu), İstanbul 2004, II, 267-268, şekil 2; a.mlf., “Osmanlı Mimarisinde Tarikat Yapılan / Tekkeler”, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf ve Süfiler* (haz. Ahmet Yaşar Ocak), Ankara 2005, s. 326, şekil 49; a.mlf., “Un champ inexploré de l'architecture domestique ottomane: Les harems et les selamlık des tekkes”, *Actes des VI et VIIe congrès sur le corpus d'archéologie ottomane sur selsebils, minarets, mausolées et souks a l'époque ottomane*, Tunis 2005, s. 57, 69, resim 22; a.mlf., “Ümmî Sinan Tekkesi”, *DBİst.A*, VII, 336-338; a.mlf. – Ö. Tuğrul İnançer, “Sinanîlik”, a.e., VII, 6-8; M. Nermi Haskan, *Eyüp Tarihi*, İstanbul 1993, I, 143-144, 292-293; Atilla Çetin, “İstanbul'daki Tekke, Zâviye ve Hânkahlar Hakkında 1199 (1784) Tarihli Önemli Bir Vesika”, *VD*, s. 13 (1981), s. 587; A. Azmi Bilgin, “Sinâniyye”, *DİA*, XXXVII, 240-241.

M. BAHA TANMAN

Şehremini Ümmî Sinan Tekkesi. Fatih ilçesinde Topkapı-Şehremini arasında Arpa Emni mahallesinde Kürkçü Bostanı sokağı üzerinde yer almaktadır. Tekke 958'de (1551) İbrahim Ümmî Sinan adına inşa ettirilmiştir. Vakıflar Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi'nde bulunan bir kitâbede 1902'de Kâdirî tarikatından Ahmed Süreyyâ Bey'in eşi Hatice Atiye Hanım tarafından ihya edildiği belirtilmektedir. İstifli sülûsle yazılan kitâbenin üzerinde, “Yâ Hazret-i Ümmî Sinan kaddese sırrahü'l-mennan” ibaresiyle bunun yanlarında sehpa üzerinde birer Sinânî tacı kabartması, üç satır halinde düzenlenen mensur kitâbe metninin yanlarında da servi kabartmaları yer almaktadır. Haziresi dışında bugün tamamen ortadan kalkmış olan tekeden artakalan yegâne mimari öğe bu kitâbedir. Tekke arsası ile Kürkçü Bostanı sokağının sınırında uzanan çevre duvarı son yıllarda bütünüyle yenilenmiş, hazireden geriye kalan alan gecekondularca işgal edilmiştir.

Ümmî Sinan'dan sonra kızı Âbide Hatun'un eşi ve Ümmî Sinan'ın halifesi Mîr Ali Alemdâr 998 (1590) yılına kadar meşihat makamında bulunmuş, daha sonra Âbide Hatun'un damadı Halepli Şeyh Şerif Mehmed Efendi ile oğlu Şeyh Ced Hasan Efendi tekkenin postuna geçmiştir. Ümmîsinanzâde diye tanınan Ced Hasan Efendi aynı mahalledeki diğer bir Sinânî tekkesi olan Pazar Tekkesi'nin ilk postnişini, Ümmî Sinan'ın diğer damadı ve halifesi Harîrî Mehmed Efendi'nin vefatı üzerine bu tekkenin de meşihatını üstlenmiştir. İstanbul tekke müzikisinin büyük ustalarından Ced Hasan Efendi aynı zamanda divan sahibi bir şair ve *Mecâlis-i Sinâniyye*, *Künûzü'l-hakâyık fi rumûzî'd-dekâyık*, *Fezâilü's-şuhûr* gibi eserlerin de müellifidir.

Ümmî Sinan Tekkesi ile Pazar Tekkesi'nin meşihati XVIII. yüzyılın sonlarına kadar Ümmîsinanzâde ailesine mensup şeyhler tarafından yürütülmüş, Ced Hasan Efendi'den sonra oğlu Şeyh Hüseyin Hüsâmeddin Efendi, Hüsâmeddin Efendi'nin oğlu Şeyh Mustafa Efendi, Mustafa Efendi'nin oğlu Şeyh Hasan Efendi her iki tekkenin postuna geçmiştir. Hasan Efendi'nin ardından Ümmî Sinan Tekkesi'nin postuna Nizâmî Şeyh Mustafa Efendi ile Gülşenî şeyhi Ali Efendi, daha sonra Şeyh Mustafa Zekâi Efendi oturmuştur. Şeyh Hasan Simâvî'nin halifesi olan Üsküdarlı Mustafa Zekâi Efendi, Sinâniyye'nin yanı sıra Halvetiyye'nin Şâbâniyye koluna mensuptur. Ali Efendi'nin kısa süren meşihati sırasında Gülşeniyye'ye bağlanan Ümmî Si-